

Abstract titel: Een goede start?! Inductieprotocol voor startende leraren basisonderwijs

Auteur: Haan, Dick de, Dr., Hogeschool Utrecht, Utrecht, Nederland (Presenting author)
Co-auteur(s): Kamphuis, E. M. , MSc., Saxion Hogescholen, Enschede, Nederland
Nijman, D. ,Dr., Hogeschool Arnhem Nijmegen, Nijmegen, Nederland
Schouwenaars, I. ,MSc., Hogeschool Arnhem en Nijmegen, Nijmegen, Nederland
Vervoort, M. ,Dr., Saxion Hogescholen, Enschede, Nederland
Wessel, K. , SPO U, Utrecht, Nederland

Thema 2: Denken over curriculum en didactiek
Kernwoorden: Inductieprotocol, starters, basisonderwijs
Presentatie voorkeur: Rondetafel/Open space

Abstract

Vanuit de regeling 'Versterking Samenwerking Lerarenopleiding en Scholen' wordt er sinds 2014 in verschillende regio's gewerkt aan de begeleiding van startende leraren. Met inductie wordt hier verwezen naar de startfase van leraren in hun beroepsuitoefening, meestal direct na de initiële lerarenopleiding; een periode tot drie jaar waarin basisbekwaamheid wordt bereikt. De inductiefase blijkt nogal eens problematisch, bijvoorbeeld door een relatief grote uitval van startende leraren. Specifieke aandacht voor deze fase wordt gezien als mogelijke oplossing voor de problemen van starters. Om startende leraren te behouden voor het onderwijs is een goede begeleiding op de werkplek belangrijk. Het idee is dat er een doorgaande lijn ontstaat vanuit de initiële lerarenopleiding via de inductiefase naar continue professionalisering. In drie verschillende regio's (Arnhem, Enschede en Utrecht) zijn de afgelopen twee jaar inductieprotocollen ontwikkeld om deze begeleiding te kunnen waarborgen. Tijdens deze rondetafel willen we onze opbrengsten delen met belangstellenden die een begeleidingsprogramma willen opzetten of verbeteren. Ook willen we met de deelnemers bespreken hoe deze inductieprotocollen zich verhouden tot andere inductietrajecten (ook in andere onderwijssectoren) en wat nodig is voor een verdere succesvolle implementatie in de scholen.

Korte beschrijving

Het vormgeven van een inductietraject voor startende leraren vraagt om een sterke verbinding tussen scholen en lerarenopleidingen, zodat de ontwikkeling van startbekwame tot beroepsbekwame leraar ondersteund en versterkt kan worden. Tijdens deze rondetafel worden inductieprotocollen gedeeld die zijn ontwikkeld door samenwerking tussen scholen en lerarenopleidingen in drie verschillende regio's .

Aanvullend voor rondetafel Thema van de rondetafel / open space

Tijdens de rondetafel zullen de opbrengsten van de projectgroepen Begeleiding Startende Leraren uit drie verschillende regio's (Arnhem, Enschede en Utrecht) worden gedeeld. Deze opbrengsten betreffen vooral inductieprotocollen om de begeleiding van de startende leraren te waarborgen.

Achtergrond van het thema:

Onderzoeksgegevens (bv. CNV, 2014) tonen dat bijna de helft van de startende leerkrachten (met minder dan 3 jaar werkervaring als basisschoolleraar en tot en met 35 jaar) in het primair en voortgezet onderwijs afgelopen jaar overwoog het onderwijs te verlaten, met als genoemde redenen onder andere de werkdruk. Dergelijke indicaties zijn een belangrijk argument om te kijken naar mogelijkheden om uitval te verminderen, en hierbij wordt vaak naar het potentieel van een inductieprogramma verwezen. Een inductieprogramma wordt omschreven als een min of meer formeel geregeld begeleidingsprogramma vanuit de school, om beginnende docenten te ondersteunen in hun eerste jaren van de zelfstandige beroepsuitoefening (Kessels, 2010). Vanuit onderzoek zijn inmiddels verschillende elementen naar voren gekomen die kunnen bijdragen aan een succesvol inductieprogramma (Van Rens & Elfering, 2014). Scholen en besturen geven aan behoefte te hebben aan een ondersteunende richtlijn om hun inductiebeleid op te zetten en verbeteren. Een inductietraject is primair gericht op de ontwikkeling van de startende leraar, maar kan daarnaast ook bijdragen aan bredere schoolontwikkeling (ervaren leraren, teamontwikkeling) en aan betere afstemming met het initiële onderwijs. In die zin vormen inductietrajecten mogelijk ook een brug tussen de initiële lerarenopleidingen en continue professionalisering.

Kernvragen voor het gesprek

Hoe verhoudt het inductieprotocol zich tot andere inductietrajecten? Waarop en waarom bestaan er eventuele verschillen? Hoe kan een inductieprotocol op effectieve wijze geïmplementeerd worden?

Hoe kan vanuit een netwerk worden bijgedragen aan het optimaliseren en implementeren van een dergelijk inductieprotocol?

Gekozen gespreksvorm

Na een plenaire introductie worden in rondetafelgroepen de verschillende producten bekeken en worden twee thema's verkend: (I) de kwaliteit en mogelijkheden van het introductieprotocol en (II) de wenselijkheid van een landelijk inductienetwerk. Ter afsluiting worden opmerkingen schriftelijk verzameld en beknopt plenair toegelicht. Mocht het realiseren van een netwerk wenselijk blijken dan zullen praktische vervolgspraken worden geformuleerd.

Praktische relevantie

De projecten in de verschillende regio's hebben tot doel een onderbouwd inductietraject voor startende leerkrachten te ontwikkelen en in te voeren, passend in ontwikkelingstrajecten tot basisbekwaamheid van leerkrachten. Daarnaast hebben de verschillende projecten - vanuit de inbedding in de ontwikkelingslijn van initieel onderwijs tot vakbekwaamheid - ook tot doel inzichten en adviezen op te leveren voor activiteiten van lerarenopleidingen (pabo) en voor het bredere HR-beleid binnen de betrokken stichtingen voor basisonderwijs.

Referenties

CNV Onderwijs (2014). *Helpt startende leraren overweegt onderwijs te verlaten*. Verkregen op 20-01-2015 van https://www.cnvo.nl/actueel/nieuws/onderwijs-nieuws/nieuws-details/article/helpt-startende-leraren-overweegt-onderwijs-te-verlaten/?tx_ttnews%5Bsrcpid%5D=50

Kessels, C. (2010). *The influence of induction programs on beginning teachers' well-being and professional development*. Leiden: ICLON, Leiden University Graduate School of Teaching.

Rens, C. van, & Elfering, S. (2014). *Een goed begin is het halve werk. Een verkenning naar goede begeleidingsprogramma's voor startende leraren*. Nijmegen: ITS, Radboud Universiteit.

Voorkeur dag: donderdag 16 maart

Abstract internet id: 44